

Observatoriul este de două ori în
septamana, miercuri si sambata.

Prețulu

pentru Sibiu pe 1 anu întregu 7 fl.,
pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusa la casa
cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimis
cu post'a in lăintru monarhiei
pe 1 anu întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl.
— In strainatate pe 1 anu 10 fl.
s'eu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. s'eu
11 franci; — numeri singuratici se
dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Ori-ce inserate,
se platescu pe serie s'eu linia, cu
litere merunte garmondu, la prim'a
publicare câte 7 cr., la adou'a si a
trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea
30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.
Prenumeratiunile se potu face in
modulu celu mai usioru prin assem-
natiunile postei statului, adresate de
a dreptulu la Redactiunea Diariului
Observatoriulu in Sibiu.

Nr. 44.

Sibiu, 31/12 Iunie 1878.

Anulu I.

Tirani'a esaltata.

Noi amu atinsu până aci numai că prin trécatu
espre propagand'a ce face vice-comitele Bela Grün-
wald, némtiu de nationalitate, fetioru alu unui
rovisoru dominale din proprietatile ducelui de
burg. Dupa-ce tote diarele magiare lauda si
altia propagand'a acelu Grünwald contr'a natio-
nalitatiloru mai alesu in cartea sa titulata: „a Fel-
idék“ (tier'a de susu), simtиму si noi că si diariulu
Sieb. D. Tageblatt, „necessitatea de a ne ocupá
re câtu ne permite spatiulu, mai inadinsu de cea
ropaganda pre câtu de fanatică, pre atátu de
ranica si periculosa. Câte-va diarie magiare au
atu acelei propagande titlu de politica natio-
ala-magiara. Vedemu totu odata, că multime
e propagandisti se adopera din tote poterile, că
o realisedie intocma. Deci se vedemu care este
cea programa si cumu este ea motivata de cătra
paratorii ei. Cei cari au cetitu cu atentiune
arta lui Grünwald si nenumeratele comentarie
cute asupr'a ei, ilustrate si cu exemple practice,
resuma si stringu in urmatoriele cuvante: Ma-
iarisarea cu ori-ce pretiu a tuturor nationalitatiloru
ngariei si Transilvaniei; éra deca nu voru se fia
magiarisate de buna voia, estermnarea loru prin
ortia si prin versare de sange (mit Gewalt und
nit Blutvergiessen)!

In ori-care altu statu unu omu că Grünwald
ri că aru fi trasu in judecata criminale că turbu-
atoriu alu pacei publice si calcatoriu alu legiloru,
ri că l'aru duce in vreo casa de sanatate. Dara
vedemu cumu-si motivedia elu insu-si propagand'a
i program'a sa.

Grünwald afla mai antâiu, că elementulu ma-
iaru ne cumu se se intindia preste Ungari'a, dara
nu imple nici teritoriulu acestei-a si elu semena cu
nu scheletu de omu imbracatu cu unu vestmentu
orte largu, in care mai potu incapé si alti individi.
statulu se numesce alu magiariloru, dara influenti'a
i poterea nu ajunge nici până la miediuinele ei.
Asia dara missiunea nationalitatiei magiare este dupa
enegatul Grünwald, că ea seau se prefaca in ma-
iari tôte cele alalte popora, seau se-le sfarme, că se
nu fia periculose pentru dins'a; ea nu trebuie se
ufere cá nobil'a rassa magiara, care a dominatu
1000 ani si are se domine in veci, se cadia in
ierbitutea celoru alalte; statulu trebuie se fia magiaru
i magiarii trebuie se domine intr'insulu, seau că ei au
e mora si se dispara. Magiarii se faca cumu au
acutu odinora francesii in Alsati'a si Lotaringi'a, de
inde au gonitu si estermnatiu pe nemti, era pre câtu
nu remasu i-au frantiositu. (Minciuna colossale,
à-ci éca Germani'a affá in Alsati'a totu locuitori
nemti in anulu 1870).

Grünwald cere, precumu observaseramu si alta
lata, că mai antaiu se fia magiarisati slovacii si
nemti din Ungari'a, prin urmare si sasii din Tran-
silvani'a, atunci apoi numerulu magiariloru va
resce la 10,000000, dupa care usioru se voru
nagiarisá celi alalti slavi si romanii. Noue ni se
pare aci că fanaticulu propagandistu ia o premisa
nu totul falsa, că-ci nici slovacii nici germanii nu
se voru poté magiarisá cu nici unu pretiu; éra
versarea de sange o va sci infrená Europ'a lumi-
nata, deca nu altmintrea, totu prin versare de sange,
n tocma precumu vediurám in Turci'a.

Pe Grünwald 'lu dore forte, că dupa infientierea
dualismului dela 1867 magiarii nu s'au folositu de
minunat'a positiune la care au ajunsu că se ma-
giarisedie fóra nici o crutiare (schonungslos). Fiendu
că n'amu facutu acést'a la timpu amu perdutu din
auctoritate si din increderea dinastiei, că-ci acumu
lumea slava i pote dice acestei-a: éta că nu te
mai poti radimá pe natiunea magiara. De ace'a
ati fi trebuitu se organisati statulu asia, in câtu
suffetu de omu se nu cutedie a murmurá intr'insulu,
aici a vorbi alta limba de câtu numai cea magiara.
In locu se faceti acést'a, ati facutu la detorii, ati
incarcatu la contributiuni si ati inmultitu executiu-
nile precumu n'au fostu nici odata in Ungari'a.
Sistem'a administrativa n'ati introdus'o dupa unu
planu si politica strictu nationale, nici scolele nu

le-ati organisatu asia, că se poteti magiarisa barba-
tesce prin tr'insele. Ati creatu legea nationalitatiloru,
prin care ati marturisitu inaintea lumii, că in
Ungari'a mai esista si alte nationalitati si asia ati
renuntiatu la dreptulu vostru de natiune exclusivu-
domnitoria. Nu trebuia se creati o lege cá acést'a.
Ati plecatu dela fictiunea, cá si cumu in acést'a
tiera aru esistá nationalitati inemice magiariloru,
pe care voiti se le castigati prin concessiuni. Era
cu adeveratu intre locuitorii nemagiari, carii érá
nerusinati de a vorbí in numele nationalitatiei loru,
candu totusi maioritatea nu sciá nimicu de ei.
Inaintea acestoru omeni natiunea magiara s'au
umilitu, a jocalu o rola miserabile, a suferitu cá
demnitata si interesulu ei se fia calcatu in petiore
atunci, candu numai miscandu vre-o mana i-ati fi
potutu nimici. V'au lipsitu consciinti'a esistentiei
de statu magiaru. Nu ati fostu in stare se ve
identificati cu ide'a statului, nici se ve intocmiti
dupa impregiurari. Ati cautatu totu numai la
trecutu, éra de viitoriu nu v'au pasatu. Ati tre-
muratu de ori-ce lupta mica, in locu de a loví fora
crutiare si scrupulu, si fora se alegeti multu instru-
mentele; ati pipaitu pe intunerecu că toti fricosii.
Contele Andrassy a fostu 5 ani ministru-presiedinte,
omu de spiritu, carui inse nu i-a placutu a lucrá
si a lupta! De aici vene, că in locu se inaintamu,
dãmu inderetu si mergemu spre decadentia. Sorte-
a a datu barbatiloru noștrii de statu unu palosiu
cumplitu in mana, adeca potestatea in statu, prin
care poteati se executati fapte heroice. O singura
lovitura cu acelu palosiu si ati fi potutu asimila
(adeca magiarisá) cu forti'a si cu versare de sange:
(Assimilation selbst mit Gewalt und Blutvergiessen).

Este una axioma adoptata in dilele nôstre de
cãtra toti barbatii intieplepti de statu ai Europei
care tiene că: Nici-unu poporu christianu com-
pactu nu mai pôte fi desnacionalisatu cu nici-unu
pretiu din lume. Cu atátu mai puțin se potu
desnationalisa popora christiane, care au totu-
odata istori'a loru, limba si literatura inaintata;
apoi macaru in capu se'si stea Grünwald, Hund-
s-dörfer (care se fréca mereu de romani), A. Molnár,
M. Jokay, Mocsácy, Helfy, br. Kaas (dein Dani'a),
Réthy, Szatmáry, Békéssy et tutti quanti.

Legile penali dictédia pedepse aspre contra
ucigasiloru de persóne singuratices; pentru atentatele
comise contra personelor collective, contra
popóraloru, nationalitatiloru, se nu se afle nici-o
lege pedepsitória?

O voce seriósă in ór'a suprema cătra clerurile ro- mane si fruntasii poporului romanu in caus'a in- structiunii populare.

De unu archiepiscopu.

Budapesta 1878. (8-vo micu pagina 46.)

Candu ne veni la mana acést'a carte apostolica
in Martiu a. c., abia apucaramu se o anuntiamu
asia pre cumu o vediuseramu anuntiatu in „Famili'a“
de dn. V. B. si se prometemu că ne vomu întórce
la densa; dara parol'a data atunci nu ni-o impli-
niramu până astadi. Las' că tocma pe acelu timpu
se tractá in acestea colóne aceeasi cestiune
considerata si studiata mai alesu dupa cumu se afla
ea in Banatu si Ungari'a, dara amanarea recensiei
nôstre nu a stricatu nici din altu punctu-de vedere.
De atunci adeca citat'a carte a trecut din mana
in mana, lectorii isi formara opiniunea loru despre
cele coprinse in trensa, si multi din ei o detera
pe facia asia, că publicistulu care va fi culesu di-
versele opiniuni, a fostu in stare se si-o formiede
pe a sa despre acelea.

Din partea nôstra, raru ni s'a intemplat in
viétia, că se vedemu o mai apriga diferentia de
pareri asupra unei carti scrise cu atátu zelu apos-
tolicu, cu atátu dorere sufletésca de romanu ade-
veratu, cu spiritu asia de tolerantu, cu asia sinceri-
tate de sentimente si totu-odata cu atátu cunoscintia
de lucru. Cutediamu a dice, că maioritatea prepon-
deranta a lectoriloru luminati si competenti in
cestiunea de facia a recunoscutu acelea frumose
calitati a le Vocei serióse. S'au aflatu inse

altii, carii denegara auctorului până si dreptulu de
a'si deschide gur'a in cestiunea scolastica, „că ne-
competente, că nedascalu.“

Necompetente in cestiune? Noi amu aflatu
numele auctorului si acumu scimu că'lu cunoscemu
de ani 36; amu vediutu cu ochii noștrii mai adesea
scolele infintiate de acelu Archiepiscopu teru pre
candu era protopopu; in totu tractulu seu protopo-
pescu, scóle de modellu, precumu abia voru mai fi
celu multu in diece protopopiate de ambele con-
fesiuni din totu coprinsulu Transilvaniei, nu numai
scole simple elementare, ci si asia numite normali
s'eu primarie, cu câte 3—4 clase si totu atati
docenti dotati cumu se cade, dara si strinsi in
curele totu cumu se cade; case de scóla că la orice
orasiu, in valóre dela câte 2000 până la 5000 fl.
Asia stá scolele in protopopiatulu Archiepisco-
pului, carele pe langa cunoscintiele sale theo-
retice si pe langa ce'i place a citi si a se informa,
are si cunoscintie practice si tactu in executarea
planuriloru, precumu ar trebuí se aiba acestea cali-
tati toti barbatii chiamati a gubernu gruppe mai
mari séu si mai mici de popóra.

Intre acestea noi ne mai informaramu, că de
si Vocea seriósă s'a tiparitu pare-ni-se in vreo
2 mii de exemplarie, totusi la lectorii noștrii cei
mai departati n'au ajunsu mai nici-unu exemplariu.
Din acést'a cauza noi ne vomu permite a reproduce
câteva pericope din acea carte, pentru că se damu
la mai multi ocaziune de a cunósce mersulu ideiloru
auctorului si midiolócele propuse spre a ne avé
scolele n'óstre, până nu ni se facu scole calvinesci;
cã-ci dicemu voue: De nu veti scutura nepasarea;
de nu ve veti reculege tota intiepleptiunea si tóte
puterile vostre; de nu veti da celu din urma cru-
ceriu pentru scóle romanesce; de nu le veti apara
că ochii din capu, — loculu filoru voștrii ilu voru
ocupa altii de alte limbi si confesiuni, carii apoi
au se strabata până la altariulu vostru, se ve gonésca
si de acolo. Au nu vedeti, nu auditi si nu credeti
nici acumu, candu renegatii se scóla din tóte partile
si pretendu că se ve supuneti criminalei loru vointie,
séu se fiti estermnati cu sange si feru.

Dara se trecemu la Vocea seriósă compusa
din cincis parti principali. Incependu cu introducti-
unea, vomu lua din fia-care parte câte una pericopa.

Introducere.

Vediendu câtu de tare rodu unele rele la
essistenti'a n'óstra a Romaniloru in acést'a patria;
observandu, cumu seraci'a si neputinti'a prin tóte
partile locuite de ai noștrii cresce si se latiesce
intr'o mesura infricosiată; si in fine, de ani con-
vingendu-me, că a vorbí despre aceste rele intr'unu
congresu bisericescu nu mi se dá ocaziune, de óra-ce
dela 1870 încóci mai că nu avurám alte congrese
de câtu electorali, unde pré pucinu ne-amu pututu
ocupá si de alte afaceri momentuose si urgente: —
m'am crediutu datoriu bisericei si natiunei mele,
prin acést'a scriere a-mi redicá vócea, pentru d'a
aretá că — starea nôstra actuala este mai rea de
cum o credemu noi; totu de odata a descoperí natur'a
reului ce rúde la essistenti'a n'óstra, si in fine a inde-
getá medilócele, prin cari credu eu că s'ar poté
vindecá reulu.

I. Starea nôstra actuala este mai rea de cum o credemu noi.

Pe câtu érá de durerósă starea si positiunea
nostra a Romaniloru, si mai alesu a celoru din Tran-
silvania in timpurile mai nainte de 1848, candu
cu rigóre se sustieneau legile apesatórie, cari dictau
cumcà: „Rusticus praeter mercedem sui laboris
nihil habet,“ si candu religiunea greco-orientala era
numai „tolerata“: pe atátu de consolatoria ni se
imparea că devine starea si positiunea nôstra dupa
anulu 1848, mai vertosu pre candu se tractá despre
introducerea unei constitutiuni mai liberale, in care
se fimu considerati si noi de unu factoru alu viétii
publice, si apoi candu incepu er'a constitutională,
cu deschiderea dietelor din Ardélu si Pesta, ni
se para atunci, că este se se inaugureze seriósu si
pentru noi unu viitoriu mai ferice.

Pre candu se iveau acestea si alte lucruri multu promitietorie pentru noi, pe terenul celu lunecosu alu politice, unde concurgu tóte nationalitátile patriei cu pretensiunile loru, totu pre atunci barbatii nostri de merite, admoniti de esperintiele trecutului, nu parasira nici terenul celu vechiu, probatu, si amu potea dice sacru alu nostru, acel'a intru carele ni-amu aflatu scutu si adapostire in dilele cele grele ale secliloru barbari, intielegu terenul nostru culturalu bisericescu, unde noi de noi, avendu de a face cu noi insine si cu Creatorulu nostru, ni-amu sciutu scuti moral'a, si ni-amu conservatu tesaurulu stravechiu, nationalitatea.

(Va urma).

Transilvani'a.

Sibiiu, 11 Iuniu. Ceea ce până eri circula numai cá faima, astadi se considera cá scire positiva, cá se incepe mobilizare partiale, adeca precumu se spune, unu adaosu din reservisti camu de 50 fetiori la fia-care compania in Transilvani'a, Bucovin'a, Stiri'a, Dalmati'a. — Fortificarile dela Oituzu s'au datu in intreprisa, anume lucrarile de pamentu cu 9000 fi., lemnari'a necesaria cu 12000 fi. Prefectulu comitatului secuiescu dela S. St. Georgie declarà in consiliu municipale, cá si la passurile Crasna si Buzeu se lucra cu tóta energi'a. Totu asemenea informatiuni avemu si dela celelalte passuri. S'a inceputu cu incetulu, se continua cu tóta energi'a.

Pe la inceputulu lunei avuramu érasí vreo trei dile ploi bune; dupa aceea dile frumoése. Bol'a de vite in comun'a Stelinberu inca n'a incetatu.

Papusioiu (cucurudiu) vine mereu din Romani'a, si asia pretiurile cerealieloru se moderédia, cá-ci altumentrea ar fi vai de saracime.

Dev'a 6 Iuniu n. (Estrasu). Dreptu nouitate ve pociu comunicá, cá bucatele pe aici se afla in stare multu promitietoria. Sciri politice v'asiu potea da numai intristatorie; credu inse cá de aceea sunt satui si lectorii dvóstra. Pe aici nu se afla sufletu de omu onestu, necumu dintre romanii nostri, dara nici chiaru dintre magiari si magiaroni, carii se cutedie a dice in cugetu curatu, cá ar fi multumitu cu mersulu lucrarilor. Acésta este epoc'a fariseiloru si a nerusnatiloru Gescháftari. Cei carii ar fi ca se mai infrene cevasi nerusinarea si minciun'a, pare cá au asurditu si amortitu. O de ati cunoșce acestea machinatiuni! Rogu-ve, ajutati-ne a le demasca si nimici, cá incai se ne strice mai pucinu. Bine faceti cá luminati si prin trecutulu dorerosu, cá-ci vai ce intunecime domnesce. In cátu pentru faimosulu Hunyadi Album, ale carui scornituri le opariti tocmá acuma cá cu apa férta, aflatu cá chiaru dupa judecat'a multoru magiari culti, invetiati, prevedietori si doritori a trai cu noi in pace, sunt considerate numai cá fanfaronade si cá midiulóce de a'si castigá renume si alte scopuri. Me pricepeti. — Fanaticulu Szathmáry Gyuritza este de locu din comun'a romanescá Pestisiu de langa Deva, care dupa ce facuse abia cursulu de drepturi, vreo cátiva ani a fostu pe langa Jokay, de colea până colea cá colaboratoru la „Hon,“ acumu inse i-a casiunatu se'si faca si elu ceva renume cá ceilalti colegi ai sei Lukács, Benedek, Beöty, Abrányi s. a. Te insieli déca credi, cá elu trece la magiari de nu sciú ce publicistu. Fói'a satirica Borszem Ianko l'a caracterisatu mai bine dicendu, cá Bismark intréba in tóta demánéti'a de servitoriulu care'i aduce diarielle, cá scris'a ceva Szathmáry in „Hon,“ la care deca servitoriulu raspunde negativu, atunci Bismark dice, cá asia dara nu le va citi, cá-ci in acea di nu s'a intemplatu nimicu mai memorabile in Europ'a. Si apoi ómeni cá acestia se ne insulte pe noi, pe archierei si pe o lume de popóra. O vai de capulu loru!

Agitatiunile (Korteskedés) pentru alegeri dietali s'au inceputu si pe aici. Vomu avea si noi trebuintia imperiósá de orientare cátu mai timpuria, fia prin o conferentia cá in alti ani, fia prin diarie séu in ori-care altu modu ce se va afá, cá se nu fimu pacalíti, si cá pana atunci se ne se angagiadie nimeni la nimicu, nici se remana locu si timpu infameloru vendiari de suflete. Ar fi de lipsa cá se se mai publice legea, prin care se dictédia pedepse grele asupra seductoriloru si cumperatoriloru de suflete.

Deunadi s'au pertractatu aici causele unoru banditi prinsí in muntii de cátra Olteni'a. Capitanulu loru Danciuescu fu condamnatu la furci, ceilalti la diverse pedepse de reclusiune pe ani. Procesulu este fórte interesantu, fiindu-cá condamnatu a negatu totu, apoi elu figurédia sub 4—5 nume. Omu

misteriosu; nu se scie cine e si de unde e, nici care 'i fusese viéti'a anteriora. Elu este unu june cu fisionomia simpática si inteligente, vorbesce limb'a nóstra frumosu, cu accentele din Romani'a, curagiosu, placutu in portari, fórte resolutu, dara cu sange rece. Se fiti vedíutu si in casulu acesta, cumu isi manifestá unii ur'a loru nationale si cumu voiá cá se spendiure pe toti cátu mai curendu. Pare cá dieu, in Ungari'a nu spendiurara si in primavér'a acésta mereu din banditii si asasinii magiari curati, cá oficiariulu carele inpuscà pe c. Szapáry, cá spurcatulu asasinu Rozsa István spendiuratu deunadi in Pest'a etc.

Despre nefericit'a alegere a dlui I. Balomiri voiu servi cátu mai curendu, déca credeti cá aceea mai interesédia pe cineva.*)

De langa Turda, 6 Iuniu. In Nr. 41 alu „Observatoriulu“ ati aratatu, cumu popimea reformatoriloru in Debretienu lupta pentru serbarea duminacei. Se afle acea popime, cá pe aici unu arendatocu anume Pálfy Dénes a esitu cu plugurile dumineca in diu'a de pascile loru si au aratu până sér'a. Cutare solgabirau (subprefectu) citédia duminéc'a inainte de amiédi pe primari si pe notari, cá se mesure până sér'a la drumu de facutu ori deresu. Dile de claca face duminéc'a si in serbatori legate ori-cine vrea, fóra se'i mai pesse de religiune. Amu ajunsu departe si mergemu rapede pe clina de vale. Numai de nu ne-amu frange ósale cu totií mai curendu séu mai tardiu.**)

DVóstra ve laudati cu ploi manóse, éra noi de 5 septemani vedemu numai nuori, plóia fórte pucina.

Ungari'a.

B.-Pesta Ministrulu Col. Tisza isi retrase si anulà faimos'a ordonantia, prin care calcase dreptulu de reuniuni si adunari alu locuitoriloru, precumu avuramu ocaసిune de a cunoșce din mai multe publicatiuni si din desbaterile dietali. Acésta fapta a ministrulu presiedente ungurescu dà diarieloru ocaసిune la observari si chiaru la unele revelatiuni. Foile din opoșitiune isi batú jocu de acea maioritate care mai deunadi dedese ministrulu votu de incredere, pentru-cá a calcatu acelu dreptu prin ordonantia, éra acuma tacu, dupa ce vedu cá insusi ministrulu isi cunoșce erórea si lasa adunarile libere chiaru atunci, candu socialismulu isi ridica capulu in vecin'a Germani'a cu tóta violenti'a. Revocarea ordonantie in se isi are scopulu seu. Se apropie alegerile dietali, si ministrulu iar fi venitu fórte reu, ca voindu se impedece adunarile altora, se le védia impedecate si pe ale partisaniloru sei. Adevératu cá in ordonantia se facea exceptiune cu adunarile proprie electorali, care se considerá cá libere; dara sub acelea nu se intielegea multimea adunariloru si conferentieloru preparative, cu câte 2—3 luni inainte de alegeri. La acestea foile gubernamentali le respundu: Tieneti-ve gur'a (pén'a), nu sbierati fóra causa; cá-ci rigórea ordonantie nu era indreptata contra magiariloru, ci prin ea era numai se se infrene populatiunile nemagiare, slavii, valachii, cá se nu se póta aduna si intielege intre sine.

Asia va fi precumu scriu acelea diarie unguresci; se póte, nu scimu. Ceea ce scie natiunea romanésca din Transilvani'a este, cá preste dens'a inca totu mai apasa man'a libera, adeca potestatea discretionaria absolutistica, data ministeriulu de cátra diet'a Ungariei in fia-care sesiune de 11 ani incóce; prin urmare noi ne aflamu totu in starea exceptionale de inainte, care nu scimu se fia fostu revocata nici delaturata de nimeni. Apoi exemplele de aresturi, investigatiuni, presiune si spionagiú publicate din anu in anu, ne sunt in memoria própéta. In cátu pentru conferentiele nóstre electorali, este érasí prea bine cunoscutu, cu câte cerimonii si greutati s'a potutu castiga permisiune pentru tienerea loru. Dupa aceea inse, unii prefecti (comites supremi), buna óra cá celu din Fagarisiu, au datu porunci, cá se prinda pe orice romanu ar cutedia se amble prin districtu in afaceri electorali. Atunci apoi a pututu alege fórte usioru pe tata-seu, séu pe Kossuthianulu veneticu Kossy. Dara in fine noi totu vomu fi si sta cu ochii deschisi.

Germani'a.

Berolinu, 9 Iuniu. Plenipotentiarí se aduna la congressu din tóte staturile interesate la cestiunea orientale. Dela Austri'a mergu c. Andrassy, br. Haimmerle, la carii se alatura ambasadorulu austr. c. Károlyi. Dela Angli'a ministrii Beaconsfield, Salisbury si Odo Russel.

*) Nu credemu.

**) De siguru.

Red.

Red.

Dela Rusi'a Gorciacoff, Siualoff (care intr'aceea alerg érasí dela Londra la St. Petersburg) si Oubril. Del Turci'a unu grecu crestinu, fostu ministru alu lucrarilor publice anume Cara-Theodori si renegatulu prusian Mehemed Ali pasi'a, cá-ci adeca sultanulu in 2 septem manu éra'si schimbà ministeriulu delaturandu pe Sadik pe Mahmud Rusdi si chiaru pe cumnatu-seu.

Ranele imperatului se vindeca cu incetulu, spr mirarea lumei intregi. Mii de condolentie si totuodată felicitari vinu Mai. Sale din tóta Germani'a, dela to suveranii si dela parlamente. Asasinulu Nobiling inc totu nu si-a venitu lu fire, si se crede cá va muri d dureri in capu, unde s'a impuscatu.

Se pare inse dupa tóte scirile, cá Germani'a este cutrierata si subminata infricosiatu de socialismu. Dup asasinatu s'au arestatu, 25 de ómeni carii au injurat pe monarchu si pe tóta dinasti'a cumu le-a venitu l gura. Mai multi din ei fusera condamnati la inchisór de 1½, 2, 4 până la 5 ani. Arestarile se continu neincetatu. In capitala policistii se inmultira cu 200 d capete. Parlamentulu imperialu fi dissolvitu, din caus cá deunadi respinsese proiectulu de lege exceptionale. In Iuliu se facu alegeri noue. Sunt si simptome d revolutiune. Chiaru si betranulu Moltke, strategul celu mai genialu alu epocii nóstre, fu amerintiatu i viéti'a sa prin pamflete incendiarie. Asia congressul europénu se deschide intre auspicie fatali.

Romani'a.

Avemu sciri din capital'a Romaniei până in 10. Juniu (28. Maiu). Camerele au tienutu éras una siedintia secreta in sal'a senatului. Diariel capitalei observa tacere asupra concluseru acele siedintie. Din telegramele esite in cele strain aflamu numai atáta, cá dn. C. A. Rosetti va lu ad interim portofoliulu Ministeriulu de interne, pr cátu timpu va absentá dn. J. Brateanu, éra dn. Stănescu ministru alu justitiei totu ad interim pe celu de esterne si cá dn. P. Aurelianus se retrage dela ministeriulu lucriru publice; in fine cá la congressulu europénu voru representa pe Romani'a ambii ministrii Michailu Cogalniceanu si Joanu Brateanu, cá doi barbati de statu carii se potu mesura cu ori-care altii. Se mai spune cá ministri voru fi insociti la Berlinu de dd. Dim. Sturdza prea bine cunoscutu in cercurile superiori ale capitali prussiane, si deputatulu Ferechide, proprietariu si avocatulu renumitu.

Camerele au multe greutati cu introducerea tarife de vama, la care trebuie se distinga între staturile care au inchiaietu conventiuni cu Romani'a si între altele care n'au inchiaietu, cumu sunt Franci'a, Angli'a, Germani'a, care voru avea a plati la marfile loru cu 15% mai multu. Cestiunea cale ferate Ploiesci-Predealu face asemenea multa grija. Se crede cá contractulu cu anglulu Crawley se va resilia, cá-ci pare-ni-se, prea este o secatura, si séu se va inchiaie contractu nou cu alta compania straina, séu cá statulu va termina acea linia in regi'a propia. Dela Ploiesci până la Campin'a au fi aprópe gat'a si pe restulu de 3 poste până la frontarie se facusera multe si mari lucrari de arta. Evenimentele bellice curmá tóte acelea lucrari cu daune de milióne.

Pentru ministeriulu de resbelu se mai deschise unu creditu de 1.200,000 l. nou (circa 480 mil flor. arg.) pentru transporturi, materialulu militariu si efecte.

Despre susu atins'a siedintia secreta unele telegrame voiescu a sci, cá legislativele obligara in aceeași pe gubernu si pe plenipotentiarí trimisi la congressu, cá in cestiunea Basarabiei se nu facu nimeni nici-o concesione, cu nici-unu pretiu din lume, ci se lasa cá lucrurile se ajunga la estremu, la fortia si la sange; apoi védia Europ'a, ce definitiune noua va mai da ea dreptulu si dreptatiei.

Diariulu minist. „Die Presse“ dela Vien'a din 9. Juniu afla, cá dintre cele 4 staturi mici interesate la cestiunea orientale Romani'a este cea mai modesta in pretensiunile sale, cá-ci ea are dreptate déca cere se'i fia recunoscuta independenti'a si ascurata integritatea teritoriulu, prin urmare posesiunea Basarabiei; dara acelasu diariu crede, cá déca puterile se voru invói asupra celoru-lalte mari diferentie, din singur'a cestiune a Basarabiei nu voru face casum belli. Ori-si cumu, acésta cestiune este si remane una din cele mai fatali.

Pe temeíulu legei din anulu tr. se emittu si in Romani'a, nu bilete de banca (Banknoten), ci bilete séu note de statu — moneta chártea, in valóre cá de 30 milióne l. n. „Osten“ din Vien'a, diariu totudeauna binevoitoriu Romaniei in Nr. seu din 9. Juniu demústra cu exemple practice din alte staturi inaintate, cá acésta mesúra va fi salutaria pentru Romani'a sub conditiune, cá emissiunea de moneta chártea se nu fia mai mare decátu sunt veniturile anuali a le tieriei.

Din sfer'a literaria merita se inregistramu aici doue publicatiuni esite dela doi membrii ai societatiei

